

NACZELNE DOWODZTWO W. P.
(SZTAB GENERALNY)

7013 T5
Pocztą polową 53 12. IV. 1921 r.

Oddział II informacyjny

Ew. 2. Nr. 15773/II

Do

HMNDP

ADJUTANTURY GENERALNEJ

w BELWEDERZE

W ślad za tut. Ew/2. No. No. 2704/II. z dn. 1. II. 21 r. i 9985/II. z dn. 21. III. 21. r. przedkłada się do wiadomości raporty attache wojskowego w Bernie, z których:

No. 2537/RW podaje szczegóły o zjednoczeniu lewicy szwajcarskiej partji socj. z szwajc. partją komunistyczną,

No. 2516/RW natomiast dotyczy ruchu komunistycznego w kantonie Zuryckim.

Wymienione powyżej raporty attache wojskowego w Bernie dają ogólny szemat partji socjalistycznej z Komunistyczną Szwajcarii.

2 załączniki

NACZELNE DOWODZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA

I. Zastępca Szefa Szt. Gen.
K u l i ń s k i m. p.
Generał podporucznik

Otrzymują:

Adjutantura Gen.

M. S. Zagr.

M. S. Wojsk. Oddz. II. Szt.

WARSZAWA
L: Dz. 7013 T5 dnia 13/10/1921 r.
za zgodnością
zast. Wydział

Skonkrety
MTH

ATTACHÉ WOJSKOWY
PRZY POSELSTWIE POLSKIM
W BERNIE

Nr. 2516/RW.

Bern, dnia 1. Marca 1921r.

POUFNE

Do III Międzynarodówki, za odwołaniem prezydenta partji

NOBS'A, redaktora "Volksrecht" i za zjednanie się z le-

wicą partji Do NACZELNEGO DOWODZTWA W. P.

Głosów Oddział II Sztabu Generalnego.

wielkiem posiedzeniu partji Poczta Polowa 53.-

które 846 przeciwko 649 głosami, decydowało odwołanie

Nobsa ze stanowiska prezesa partji socjalistycznej z

rychskiej, co jednocześnie spowodowało demisję jego ja-

ko redaktor "Volksrecht".

Sytuacja ruchu socja-
listycznego w kanto-
nie Zurychskim.-

Na kongresie nadzwyczajnym, dnia 14 Listopa-
da 1920r. Partja Socjalistyczna kantonu Zurychskiego,
178 głosami przeciwko 97, głosowała za przystąpieniem
do III Międzynarodówki przyjmując następujące warunki :
"Przyjęcie 21 punktów. Oprócz tego partja uprasza ko-
mitet o porozumienie się z partją komunistyczną szwaj-
carską i komitetem III Międzynarodówki celem utworzenia
"Sekcji szwajcarskiej III Międzynarodówki".-

Następującego 16 Grudnia utworzono pod prze-
wodnictwem H E E B ' A redaktora "Winterthurer Arbei-
ter Zeitung" komitet akcji kantonu Zurychskiego przeciw-
ko przystąpieniu do III Międzynarodówki na podstawie 21
punktów moskiewskich. Z drugiej strony komitet ten sta-
ra się utrzymać Partję przed rozłączeniem.

W międzyczasie sformowała się w Bernie, 31
Grudnia 1920r. partja lewicy socjalistycznej (komunisci)
pod przewodnictwem Dr. WELTI, z siedzibą w Basyleji. Dla
sekcji w Zurychu zostali wybrani Rosa BLOCH, Konrad WYSS
i Hans BICKEL.

19 Grudnia, zebranie, na którym były przedsta-
wione obydwie tendencje partji socjalistycznej Zurychu,
głosowało 396, przeciwko 246 głosom, za przystąpieniem

do III Międzynarodówki, za odwołaniem prezydenta partji NOBS'A, redaktora "Volksrecht" i za zjednaniem się z lewicą partji.

Głosowanie to było ratyfikowane 29 Grudnia wielkim posiedzeniem partji socjalistycznej zurychskiej które 846 przeciwko 649 głosami, decydowało odwołanie Nobsa ze stanowiska prezesa partji socjalistycznej zurychskiej, co jednocześnie spowodowało demisję jego jako redaktor "Volksrecht".

Do tej pory, redakcja tego dziennika była prowadzoną przez NOBS'A i HITZ Baya. Ten ostatni, stronnik lewicy, podtrzymywał program swojej partji, Nobs zaś podawał jedynie artykuły bardzo umiarkowane. Po demisji Nobsa, redakcja dziennika została oddana Dr. HITZ Bay i "Volksrecht" staje się organem komunistów.

Lecz ten stan rzeczy trwał tylko kilka dni. Socjalisci umiarkowani, pozbawieni swego organu, zażądali natychmiastowego zwołania Zebrania generalnego unji Kooperatyw prasy Zurychskiej. Na posiedzeniu tym (dnia 11 Stycznia 1921r.) NOBS został ponownie mianowanym redaktorem "Volksrecht" 850 głosami przeciwko 125. Jego skrajny rywal, Dr. Hitz Bay został zmuszonym do ustąpienia. Nowy paragraf statutu, zatwierdzony przez zebranie, postanowił że od dzis dnia jedynie członkowie partji socjalistycznej mogą należyć do "Union de Presse Socialiste".

Mniejwięcej o tej samej epoce (13 Stycznia) kończyła się konsultacja generalna co do przystąpienia do III Międzynarodówki, która doprowadziła do scysji definitywnej między komunistami i socjalistami w ugrupo-

waniach Partji Zurychskich, przystąpienie zostało odrzucone 1868 głosami przeciwko 963-. Została utworzona komisja prowizoryczna Partji komunistycznej kantonu Zurychskiego, która zdecydowała utworzenie nowego organu komunistycznego "Der Kampf". Redaktorem został mianowany Dr. Hitz Bay.

Zebrańie konstytucyjne tej partji zostało zwołane na 23 Stycznia 1921r.- Przyjęło ono propozycje komisji prowizorycznej co do przystąpienia do szwajcarskiej partji komunistycznej i organizacji "Komitetu centralnego" na podstawie statutów podanych przez tę komisję. Radca gminny TRABER został mianowanym prezesem, BICKEL sekretarzem, a Dr. HITZ BAYA redaktora zurychskiej gazety "Der Kampf" prezesem komisji redakcyjnej.

Na zebraniu partji komunistycznej zurychskiej, dnia 30 Stycznia 1921r. mianowano prezesem Walter KOPPA stolarza. Na zebraniu tym ratyfikowano decyzje kongresu kantonalnego i wysłano wezwanie do miastowych sekcji sympatyzujących partji, aby się natychmiast formowały.

Partja socjalistyczna kantonu Zurychskiego (już bez nowych komunistów) zebrała się dnia 30 Stycznia na kongres. Kongres ten uchwalił rewizję statutów która stała się konieczną z powodu niedawnego rozłączenia. Zdecydowano wykluczyć wszystkich członków, których aktywność miała choćby najmniejszy charakter komunistyczny. Kongres zaaprobował funkcje następujących osób: LANG = sędzia kantonalny, Pani SIEGFRIED, REITHAAR nauczyciel. W zastępstwie komunistów, którzy wystąpili z partji, mianowano: GATTI robotnik metalowiec, MOHR palacz lokomotywy, ZOLLINGER robotnik w gazowni, HEEB redaktor z Win-

Berna, dnia 1 Marca 1921r.-

POUFNE

terthur, został mianowanym prezesem redakcji "Volksrecht"
w zastępstwie Dr. Hitz Baya.

Oddział II Sekcja Generalnego.

* *

*

Posta Polowa 58.-

Sytuacja w kantonie Zurychskim jest zupełnie
taką jak poprzednio opisana. Cisza która obecnie panuje
jest prawdopodobnie tylko czasową i nie powinna dawać
wrażenie że występ dla realizacji dyktatury proletarja-
tu jest ostatecznie porzuconym. Rozłączenie było mniej
wywołane zasadą idei, niż osobistymi poglądami i zdaje
się że w krytycznej chwili obydwie partje wystąpią z
jednolitą akcją, gdyż jedynie partja chłopów (Grutléens)
zasłużyła na nazwę "umiarkowanej" a socjalisci i komunis-
ci, po długich skrętach, prawie zawsze spotykają się
ponownie na drodze naznaczonej przez Moskwę.

Program akcji partji socjalistycznej szwajcars-
kiej będzie prawdopodobnie naznaczonym zaraz po powro-
cie delegatów z konferencji międzynarodowej, odbywającej
się ~~we~~ we Wiedniu dnia 21 Lutego. Na tej konferenc-
ji NOBS przedstawia sekcję Zurychską.-

W międzyczasie sformowała się w Bernie, 31

lutego 1921r. partja lewej socjalistycznej (komunist)

pod przewodnictwem Dr. WITLI, z siedzibą w Bernie

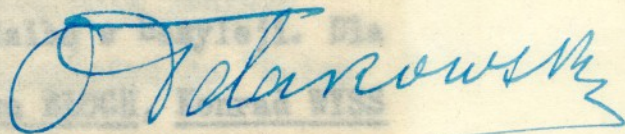
sekcji w Zurychu zostali wybrani Dr. WITLI

Dr. BICKEL

13 kwietnia, sekcja, z siedzibą w Zurychu

wiem obydwie tendencje partji socjalistycznej Zurychu,

głosowało 88, przeciwko 22 głosom, za przystąpieniem

Rotmistrz i Attaché Wojskowy P. P.

PLSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

ATTACHÉ WOJSKOWY
PRZY POSELSTWIE POLSKIM
W BERNIE

Nr. 2537/RW.-

Bern, dnia 14 Marca 1921r.-

POUFNE

Kongres Zjednoczenia
lewicy partji socja-
listycznej z partją
komunistyczną szwa-
carską.-

KONGRES LEWICY zebrał się w sobotę, 5 Marca.
Prezensem był wybrany Franz WELTI z Bazyleji. Kongres
adoptuje Do NACZELNEGO DOWODZTWA W.P. kongresu zjed-
noczenia. Poczta Polowa 53.-
które mają być przedk... Oddział II Sztabu Generalnego.-
Poczta Polowa 53.-

KONGRES ZJEDNOCZENIA rozpoczyna się o godz.
nie 20,30, dnia 5 Marca. Na porządku dziennym były wy-

Podczas ostatnich lat, robotnicy rewolucjonis-
ci Szwajcarji, stopniowo występowali z partji socjal-
demokratycznej formując partję komunistyczną szwajcars-
ką. Jednak większość komunistów, aż do kongresu Ber-
neńskiego (Grudzień 1920r) (Patrz raport tut. Nr. 2402/
RW. z dnia 5 Stycznia r.b.) pozostała w Partji socjalis-
tycznej szwajcarskiej by prowadzić w jej łonie agitac-
ję komunistyczną i propagandę za przystąpieniem do Mię-
dzynarodówki komunistycznej. Dzięki manewron refotmis-
tów i centrowców, większość partji socjalistycznej od-
rzuciła projekt przystąpienia do III Międzynarodówki.
Gdy szefowie partji socjalistycznej szwajcarskiej poda-
li projekt przystąpienia do II Międzynarodówki, kilka
tysiący towarzyszy rewolucjonistów wystąpili z partji
socjal-demokratycznej i sformowali prowizorycznie lewicę
partji socjalistycznej. Lecz przekonani o konieczności
zjednoczenia wszystkich komunistów Szwajcarji, Partja
komunistyczna szwajcarska (która już jest członkiem Mię-
dzynarodówwkomunistycznej) i lewica Partji socjalistycz-
nej połączyły się na kongresie odbytym 5 i 6 Marca r.b.
w Zurychu, formując Partję Komunistyczną szwajcarską
Zjednoczoną.-

WALSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

KONGRES LEWICY zebrał się w sobotę, 5 Marca. Prezesem był wybrany Franz WELTI z Basyleji. Kongres adoptuje jednogłośnie porządek posiedzeń kongresu zjednoczenia. Poczem przystępuje do dyskusji o statutach które mają być przedłożone na kongresie zjednoczenia.

KONGRES ZJEDNOCZENIA rozpoczyna się o godzinie 20,30, dnia 5 Marca. Na porządku dziennym były wysunięte następujące punkta:

- 1- Nominacja biura kongresu i komisji mandatów.
- 2- Raport komisji zjednoczenia (Raport HUMBERT-DROZ) i komisji programu prowizorycznego (Raport MANDEL)
- 3- Statuty (Raport HERZOG)
- 4- Prasa i Propaganda (raport WIESENDANGER)
- 5- Obecna sytuacja i nasze obowiązki (Raport SCHAFFNER)
- 6- Sytuacja nasza wobec syndykatów i kół robotniczych (Raport BOBST i PLATTEN)
- 7- Nominacja Centrali.
- 8- Różne.-

* * *

Kongres pozostawia punkt 4- do opracowania i decyzji Centrali. Jako prezesów komisja Zjednoczenia proponuje prezesów Partii komunistycznej i lewicy partii socjalistycznej szwajcarskiej : WIESENDANGER i WELTI, prezesa komisji zjednoczenia J. HUMBERT-DROZ. Kongres przyjmuje jednogłośnie propozycje komisji.

Prezyduje WELTI. HUMBERT-DROZ składa następu-

jący raport o pracy komisji, który podaję w skróceniu:

" cowała ona podstawy organizacji. We wszelkich dyskusjach
" Gdy III Międzynarodówka została sformowana,
" najróżniejsze prądy akklamowały Międzynarodówkę komu-
" nistyczną i rewolucję rosyjską. Syndykaliści i anar-
" chisci ją podtrzymywali. W Szwajcarii została sformo-
" wana Partja komunistyczna o tendencjach anarchistyczn
" nych. Lewica Partji Socjalistycznej widziała w III
" Międzynarodówce logiczny wynik Zimmerwaldu. Sytuacja
" jednak nie była światłą. Dopiero II Kongres III Mię-
" dzynarodówki, który opracował tezy jasne i wyraźne,
" doprowadził wszelkie elementa komunistyczne do zróż-
" mienia sytuacji. W Moskwie komitet wykonawczy propo-
" nował by partja komunistyczna zrzekła się swoich ten-
" dencji i przyjęła tezy drugiego kongresu. Komitet
" wykonawczy proponował także by lewica odłączyła się
" od Partji socjalistycznej i przystąpiła do Partji
" komunistycznej. Partja komunistyczna była anty-par-
" lementarną i niewłaściwie postępowała z syndykalista-
" mi. Lewica partji liczyła dużo oportunistów, których
" nie można było przyjąć do III Międzynarodówki. Po
" drugim kongresie, Partja Komunistyczna postanowiła
" opierać się o tezy, a lewica dzięki "21 punktom" mos-
" kiewskim, mogła zaprowadzić porządek w swoim łonie.
" Wszelkie przeszkody dla zjednoczenia były usunięte.

" Na pierwszym posiedzeniu Centrala partji ko-
" munistycznej wypowiedziała swoją chęć jaknajprędzsz-
" go połączenia. Powodem tej decyzji było wystąpienie
" elementów oportunistycznych z lewicy. Mianowano ko-
" misję dla uregulowania kwestji organizacyjnych. Opra-

dzienie. Została zdecydowana kompletna zmiana programu.
" cowała ona podstawy organizacji. We wszelkich dyskus-
" jach widoczną była chęć porozumienia się i jednolitoś-
" ci zapatrywań. Ani razu nie uwydatniła się choćby naj-
" mniejsza opozycja. W ostatniej chwili PLATTEN propo-
" nował odłożyć kongres zjednoczenia o jeden miesiąc.
" Wspólne posiedzenie dwóch centrali zdecydowało jedno-
" głośnie odrzucenie propozycji PLATTENA i zwołanie kon-
" gresu na 5 i 6 Marca.

" Teraz w najzupełniejszym spokoju przystępuje-
" my do zjednoczenia.

" Kwestje organizacyjne mniejszej wagi rozłącza-
" ją jeszcze obydwie zjednoczone partje, lecz są one re-
" wolucyjne i wszystkie te małe boczne kwestje znajdują
" swoje rozwiązanie we wspólnej walce.

" Zaczynamy nową fazę naszej aktywności. Pierw-
" szym naszym obowiązkiem jest niezwłoczne rozpoczęcie
" propagandy dla idei komunistycznej. Niebezpieczną
" jest jeszcze dla nas socjal-demokracja. Jedynie wal-
" ka o całkowity komunizm pozbawi nas od powrócenia do
" niej.

" Niech żyje Partja komunistyczna Zjednoczona !

* *

DANGER, Powyższa mowa HUMBERT-DROZ była gorąco oklaski-
wana.

Komisja weryfikacyjna mandatów zawiadamia, że
delegaci obecni reprezentują więcej niż 7.000 członków.

NANDEL z partji komunistycznej podaje swój ra-
port o programie. Program Partji komunistycznej został
przyjętym za podstawę.- Komisja miała tylko jedno posie-

dzenie. Została zdecydowaną kompletna zmiana programu. Na tym pierwszym posiedzeniu naznaczono tylko główne zadania programu, pozostawiając kongresowi opracowanie szczegółowe. Punkta, które mają być zmienione odnoszą się do anty-parlamentaryzmu, założenia rad robotniczych i żołnierskich przed rewolucją. Prowadzenie propagandy pomiędzy chłopami i zmiana kilku poglądów, mających charakter anarchistyczny.

Przystąpiono do mianowania nowej centrali. Według przyjętych nowych statutów, ta ostatnia musi się składać z 9 członków. Kongres mianuje prezesa, inni członkowie dzielą między sobą pracę. Centrala będzie się znajdowała w Bazyleji.

Prezesem został mianowany WELTI, członkami centrali są : KUNDIG, Rosa GRIMM, SULZBACHER, Willy HANDSCHIN, Fritz PLATTEN, J. HERZOG, MAAG, J. HUMBERT-DROZ.

Działalność centrali i jej postanowienia będą utrzymywane w jaknajściślejszej tajemnicy, i ani jedna informacja nie będzie podawana do prasy.

Do Komisji kontroli rachunków zostali wybrani: WEISS, STRASSE, TRABER, ULRICH, WIRTH.

Do Komisji konfliktów zostali wybrani: WIESEN
DANGER, TRABER, WEISS, HUBER, JORDI.

PLATTEN wymaga aby nad "tajnymi kwestjami" obradowanie było prowadzone zupełnie otwarcie w specjalnych komisjach. Jakob HERZOG i HUMBERT-DROZ zaś głoszą za tajnością (Geheimhaltung) kongresu i wymagają dyskutowanie "wszelkich kwestji" tylko przed delegatami.

Według głosowania postanowiono aby posiedzenia odbywały się tajnie i żeby na nich "wszelkie kwestje" były poruszane.-

Obok tego komitetu centralnego, zostali wybrani następujący szefowie "Organizacji nieoficjalnej" : HUMBERT-DROZ, WELTI i PLATTEN. Będą oni otrzymywali instrukcje od centrali i będą odpowiadać za dosłowne ich wykonanie. W razie akcji rewolucyjnej otrzymują oni niezależność postępowania.-

Następujące dzienniki zostały wybrane jako oficjalne organy partji :

"Vorwaerts" w Bazyleji, wychodzi codziennie redaktor SCHAFFNER.

"Die Neue Forderung" w Zurychu, wychodzi codziennie, redaktor BOBST

"Der Kommunist" w Zurychu, wychodzi raz na miesiąc, redaktor MARTI.

"Die Neue Ordnung" w Bernie, wychodzi trzy razy na tydzień, redaktor LIEFSCH
ITZ

"Le Phare" w La Chaux-de-Fonds, wychodzi raz na miesiąc, redaktorowie HUMBERT-DROZ i VENINI Lorenzo.

"La Nouvelle Internationale" w Genewie. redaktorem Ernst BRUNNER.

"L'Avant Garde" dziennik, który ma wychodzić w Genewie od kwietnia r. b.

* * *

Komunistyci są zdecydowani by prowadzić w dalszym ciągu walkę dla dosłownego zastosowania programu III Mię-

dzynarodówki i wprowadzenia dyktatury proletariatu. Chcą oni prowadzić bardzo intensywną propagandę w kołach syndykalistycznych szwajcarskich i przeciwko partji socjalistycznej szwajcarskiej. W tym celu będą naznaczeni komunisci z przekonania, którzy będą wstępować do partji socjalistycznej aby fermentować i wywoływać w jej łonie nieporozumienia.

Propaganda w kołach syndykalistycznych ma na celu zmuszenie syndykatów szwajcarskich do wystąpienia z Międzynarodówki syndykalistycznej w Amsterdamie i do przyłączenia się do Międzynarodówki syndykatów czerwonych w Moskwie, której pierwszy kongres odbędzie się w tymże mieście pierwszego Lipca r.b.

Prasa komunistyczna jest pod kontrolą generalną Centrali Partji komunistycznej.

Przyjęto propozycję PLATTEN'A co do formacji tajnych rad robotniczych i rad żołnierskich w łonie armji. Opracowano plan dla zjednoczenia się partji komunistycznej szwajcarskiej z partjami komunistycznymi Francji, Włoch, Niemiec, Austrii. W tej kwestji Centrala może działać własnoręcznie.

Partja komunistyczna ma zorganizować specjalną sekcję dla propagandy rewolucyjnej między włościanami, nad którymi ścisłą baczność będzie miała centrala, uważając jednak za właściwe nie uprzedzać włościan, że ziemich będzie później podzielona.

* *
*

14 Marca 1921r.
POUFNE

Jednakowoż harmonja nie panuje jeszcze w nowo stworzonej partji komunistycznej. Znaczne nieporozumienia zaszły między dwoma nowo-zjednanemi, partjami. Na kongresie dyskusja rozpoczęła się od propozycji wykluczenia z kongresu własnych członków, pozostawiając jedynie delegatów.

Większe nieporozumienia zaszły co do stanowiska wobec syndykatów. Ważnym pytaniem jest to, czy komunistyci mogą zasiadać na zebraniach obok socjalistów? Jedni głosowali za tem, inni znów twierdzą że komunistyci w żaden sposób nie powinni się bratać z socjalistami. Według PLATTEN'A, komunistyci powinni jaknajbardziej przyłączać się do organizacji socjalistycznych by tworzyć nieporozumienia w ich łonie. Teorja ta została przyjętą 88 głosami przeciwko 54.

Szefowie partji komunistycznych, chociaż zmuszeni obecnie do zjednania się z nowo przyłączonemi socjalistami, zawsze jednak będą prowadzili w dalszym ciągu program podany przez LENINA.

* * *

Starowski

Rotmistrz i Attaché Wojskowy P.P.